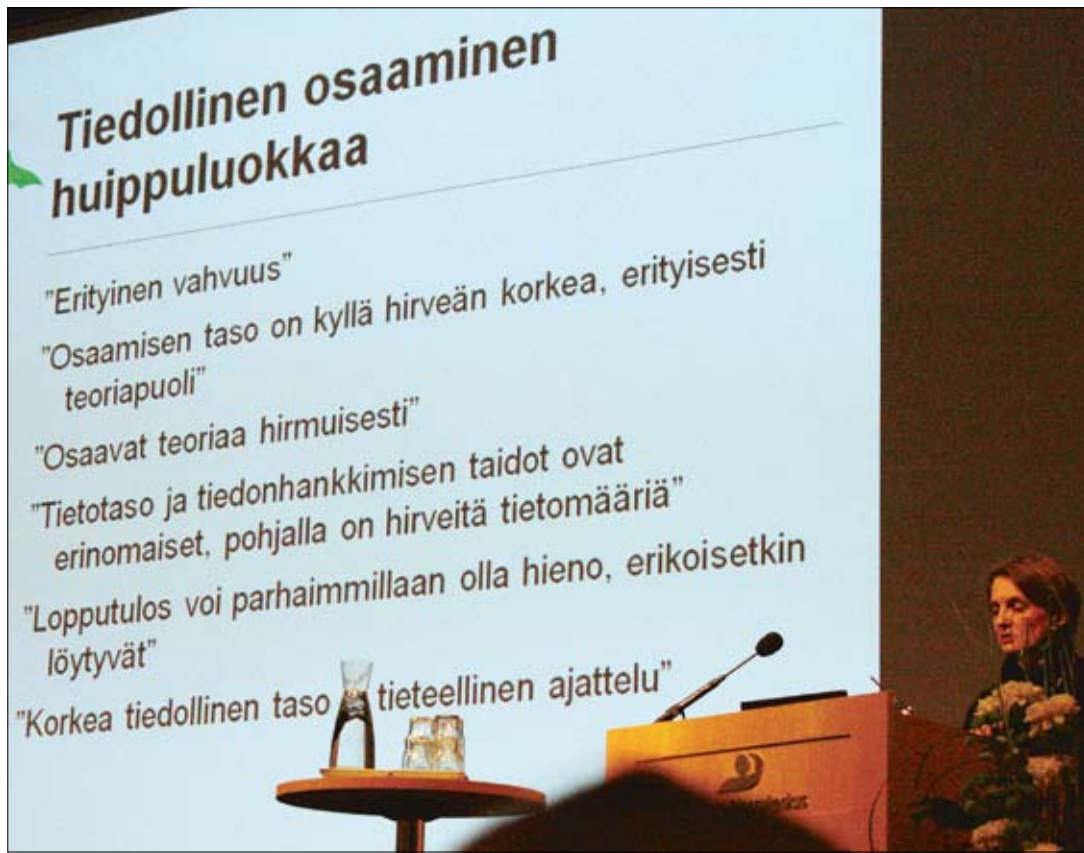

Mitä valmistuneen eläinlääkärin tulee osata?

Leena Luukkanen Helsingin yliopiston Eläinlääketieteellisestä tiedekunnasta esitteli keskiviikkona Eläinlääkäripäivillä ammattikunnan piirissä tekemänsä kyselyn tulokset ja totesi, että yhteiskunnassa tapahtuvat muutokset sekä kuormittunut koulutusohjelma pakottavat miettimään entistä tarkemmin mitä valmistuneen suomalaisen eläinlääkärin tulisi osata.

HELSINKI. Leena Luukkanen toteaa, että perustutkinto on lähtökohta, josta lähdetään jatkokoulutautumaan.

Valmistuneen tulisi osata perusasiat ja oltava valmis hankkimaan koko loppuelämän ajan lisää tietoa. "Valmiudet on oltava elinikäiseen oppimiseen", hevossairauksien erikoiseläinlääkäri Leena Luukkanen Helsingin yliopistolta totesi.

Myös säännöllisen yhteyden pitäminen työelämään jo opiskeluvaiheessa koetaan entistä tärkeämmäksi. Eläinlääkärikoulutus hyötyisi siitä, että opetusta vietäisiin

lähemmäs käytännön asioita ja eläinlääkärin jokapäiväisiä perustehtäviä.

Luukkanen toteaa opiskeluaikana annettavan tietomäärän olevan "käsittämätön paketti, joka venyy, paukkuu ja laajenee kaiken aikaa kun erikoistietoa tulee koko ajan lisää. Ja samaan aikaan käydään hyvää keskustelua siitä, mikä on se peruspaketti mikä pitää osata".

Onko ylipäätään mahdollista edes olla se "kaikkien eläinten erikoisasiantuntija", jonkaloiseksi eläinlääkäri helposti mielletään?
"Ei ole."

Ensimmäiseksi kuntaan

Törmäyskurssi saattaa valmistuneella olla edessä piankin, sillä

todellisuudessa eläinlääkäri joutuu heti ensitöikseen viranomaistehetäviin: kun eläinlääkäri valmistuu, hän menee koulunpenkiltä kunnaneläinlääkäriksi.

"Noin puolet menee kuntaan, yksi kolmasosa yksityiselle sektorille tai yritysajaksi", Luukkanen tämentää.

Luukkanen on suorittanut kyselyn ammattikuntansa juuri valmistuneiden piirissä. Tieto on osittain vuodelta 2004.

"Se on valitettava vanhaa tietoa, mutta johtuu siitä, että tuona vuonna edes puolet kyselyn saaneista vielä vastasi. Tämän vuoden jälkeen vastauksia on tullut niin vähän, ettei niistä voi vetää luotettavia johtopäätöksiä", Luukkanen

Eläinlääkäri-liitto kehottaa vastuulliseen antibioottien käyttöön

Eläinlääkäriliiton mielestä julkisuudessa esitetyt toiveet mikrobilääkkeiden vapaammasta käytöstä ovat lyhytnäköisiä.

"Toisinaan eläinten omistajat toivovat lääkkeiden helpompaa saatavuutta, mutta eivät ajattele kokonaisuuden etua. Suomen verrattain vähäinen antibioottien käyttö on resistenssin ja lääkejäämien kan-

nalta suuri etu ihmisten ja eläinten terveydelle sekä elintarviketuotannolle. Liian vapaa antibioottien saatavuus voisi helposti johtaa lääkkeiden tarpeettoman käytön huomattavaan lisääntymiseen", sanoo Eläinlääkäriliiton puheenjohtaja Sanna Hellström.

"Vastuuton antibioottien käyttö eläinlääkinnässä vaarantaa sekä ihmisten että eläinten terveyden. Eläimissä kehittyneet bakteerien vastustuskyky mikrobilääkkeille voi siirtyä ihmisiin ja lääkkeistä voi jäädä jäämiä elintarvikkeisiin. Uusia antibiootteja tulee markkinoille harvoin ja niiden kehitystyö on erittäin hidasta ja kallista, joten nykyisten lääkkeiden tehon säilyttäminen on välttämätöntä. Turhaa ja tehotonta antibioottien käyttöä on välttävää ennaltaehkäisemällä eläinten sairauksia ja tutkimalla taudinaiheuttajan mahdollinen vastustuskyky käytettävälle mikrobilääkkeelle."

Suomessa on tehty työtä "hallitun mikrobilääkkeiden käytön" puolesta.

Kaikki eläinten mikrobilääkkeet ovat reseptilääkkeitä ja niitä tulee käyttää vain eläinlääkärin ohjeiden mukaisesti.

Suomessa käytetään eurooppalaisittain vertailluna vähän mikrobilääkkeitä tuotantoeläimille. Paljon antibiootteja käytävissä maissa, kuten Alankomaissa ja Ranskassa, käyttö suhteutettuna eläinmääriin on lähes kymmenkertainen Suomeen verrattuna.

Euroopassa käytetyin lääkevalmiste on laajakirjoinen tetrasykliini ja Suomessa kapeakirjoinen penisilliini, joka monessa maassa on menettänyt tehonsa resistenssin takia.

"Euroopassa hallitsematon antibioottien käyttö on tullut tiensä päähän."

Mikrobilääkkeiden myyntimäärät Suomessa ovat kuitenkin tasaisesti nousseet vuodesta 2003 lähtien.

Ennaltaehkäisyyn tulee kiinnittää huomiota ja siten pyrkiä vähentämään mikrobilääkityksiä. En-

harmitteli.

Kysely tuo esiin mielenkiintoisia seikkoja. Vastavalmistuneet eläinlääkärit ovat valtavan tyytyväisiä saamaansa opetukseen, mutta samanaikaisesti alalla jo kauemmin olleet suhtautuvat heidän osaamiseensa epäilevämmiin.

Vastavalmistuneet eläinlääkärit ovat sitä mieltä, että heidän saamansa opetus valmistaa heidät moitteettomasti työelämän vaatimuksiin.

"Kaikista korkeakouluopiskelijoista juuri eläinlääkäriopiskelijat ovat tutkintoonsa kaikkein tyytyväisimpiä. Lääkärit tulevat heti perässä", Luukkanen kertoo.

Eriytyisen tyytyväisiä he ovat tiedollisiin ja taidollisiin valmiuksiinsa. Samoin valmius hankkia lisätietoa on heidän näkemyksensä mukaan kunnossa.

"Mikä onkin elinikäistä oppimista ajatellen oikein hyvä asia", Luukkanen toteaa.

Yritystoimintaan liittyvät taidot, tietotekniikka ja vuorovaikutustaidot hiljattain valmistuneet eläinlääkärit kokevat oppineensa huonoimmin.

Vanhat kollegat varauksellisia

Luukkanen haastatteli myös nuorten eläinlääkäreiden vanhempia kollegoita, heitä jotka toimivat tai ovat toimineet vastavalmistuneen eläinlääkärin työtovereina tai esimiehinä.

"Puhelinhaastattelu tehtiin viime keväänä, ja 19 kollegaa lähti mukaan. Heidät valittiin niin, että he edustaisivat mahdollisimman hyvin olemassa olevaa työkenttää, eli jakauma olisi sama kuin Suomen eläinlääkärikunnassa: kolmasosa kunnaneläinlääkäreitä, kolmasosa yksityiseläinlääkäreitä ja kolmasosa muissa eläinlääkäritehtävissä paitsi opetustehtävissä."

Luukkanen kertoo saadun palautteen olleen "kliinispainotteista".

Haastattelussa kysyttiin minkälaisena haastateltava näkee vastavalmistuneen eläinlääkärin.

Vastauksissa nousi esiin, että vaikka tiedollinen puoli onkin

huippuluokkaa, käytännön soveltaminen ei sitä aina ole.

Kollegat olivat huolissaan myös vastavalmistuneiden itseluottamuksen puutteesta, joka ilmenee pelkona tehdä virheitä. Myös nuorten suhtautuminen työelämään kummeksutti: ennen niin työorientoitunut ammattikunta virkamiehisty.

Teoria huippua, taidot vähemmän

Osa vastanneista vanhemmista kollegoista antoi positiivisen lausunnon tyyliin "hyvin pärjäävät, mutta annan tässä nyt kritiikkiä tästä, tästä ja tästä asiasta", Luukkanen luonnehti. Toinen vastaajaryhmä oli arvioissaan varauksellisempi, ja kolmas, lukumäärältään pienin, oli osaamisen suhteen suorastaan negatiivinen.

Vastaukset jakautuivat kahteen osioon, teoreettiseen ja käytännön osaamiseen. Teoria vastavalmistuneilla on hallussa - se on vähin mitä voi sanoa.

"Osaavat teoriaa hirmuisesti", toteaa eräs vanhempi kollega.

"Tietotaso ja tiedon hankkimisen taidot ovat erinomaiset, pohjalla on hirveitä tietomääriä", totesi toinen.

Mitä käytännön osaamiseen tulee, vastaukset olivat vähemmän mairittelevia. Valvontakäytäntöjen ja lainsäädännön tuntemuksessa koettiin olevan puutteita. Samoin, mitä esimerkiksi hevosiin tulee, puutteita koettiin olevan aivan perusosaamisessa.

Valtava tietomäärä on jäsenymätöntä.

"Puuttuu näppituntumaa siitä, mikä on tavallista."

"Vertaavat aina toimenpiteeseen ryhtyessään siihen, miten se koululla voitaisiin tehdä niin paljon paremmin tai kuka sen tekisi taitavammin. Jopa tehtävissä, joissa on kyse hengenpelastamisesta, eivät mielellään tartu toimeen, vaan lähettäisivät eteenpäin."

Ei ole yhtä ainoa oikeaa tapaa. "Poikkeaminen ehdottoman oikeasta kaavasta on elävässä elämässä edessä."

LEENA ALERINI

Praktikko-eläinlääkäri kunnassa

Ylivieskan kaupungin eläinlääkäri Päivi Pyykönen alusti ensipäivän taidoista.

Hän totesi, että valmistuessaan suuri osa eläinlääkäreistä on jo työskennellyt kunnaneläinlääkärinsijaisena, mikä tuo tuntumaa siitä, mitä työ pitää sisällään.

"Tiettyä kädentaitoja ovat välttämättömiä: suoneenpistotaito, ompelutaidot, täytyy osata nukuttaa eläin, puhdistaa ja ommella haava, hoitaa paise ja tehdä tiettyjä kirurgisia toimenpiteitä", Pyykönen luetti.

Kunnaneläinlääkärin täytyy tunnustaa milloin kyse on hätätaipauksesta ja myös ne tapaukset, joita itse ei voi hoitaa."

Oikea asenne on Pyykösen mukaan ensiarvoisen tärkeä, sillä "kunnaneläinlääkäri on asiakaspalvelija".

"Työhän liittuvä lainsäädäntö on hyvä tuntee hyvin, sillä virkaeläinlääkäri käyttää eläin- suojelupäätöstä tehdessään merkittävää julkista valtaa", Pyykönen toteaa.

"Hermostuminen, kiukuttelu tai malttinsa menettäminen eivät auta mitään, vaikka asiakas tai potilas käyttäytyisivät kuinka hankalasti."

Pyykönen totesi kunnaneläinlääkärin työn olevan koko lailla juuri sitä, josta fyysisesti raskasta puurtamista, miksi hän itse aluperin hakeutui alalle. Kuin James Herriotin "Kaikenkarvaiset ystäväni" -kirjasta, josta hän luki otteen lehmän poikimista hoitavasta eläinlääkäristä, joka joutui taistelemaan lehmän siustusten puristuksessa puutu- vasta kädestä, väsymyksestä ja jopa ajoittaisesta paniikista kumpuavien tunteiden ristiallokos- sa. LA

Sakot tiellä - matka sai jatkua

Poninomistaja joutui heinäkuussa poliisin ja viranomaiseläinlääkärin pysäyttämäksi Porintiellä.

"Poliisi ohjasi Tammelan kohdalla tien sivuun ja poliisin parina ollut eläinlääkäri halusi katsoa kuljetuskoppiini", Orimattilasta Ypäjälle matkalla ollut poninomistaja kertoo.

Uudehkoissa hyväkuntoisessa Blomert-kuljetuskopissa oli kaksi shetlanninponia, yksi kummalla- kin puolella.

"Toinen shettis oli kuljetettava lampaista varten tekemäni väliaikaisen puuaidan toisella puolella, kun taas toinen, kooltaan isompi, säkärkorkeudeltaan 117-senttinen, oli ilman lammassaitaa. Molemmat

olivat normaalisti, melko lyhyellä kiinni päistsään, sillä etupuomi oli jatkua matkansa Ypäjälle minne se oli Orimattilasta menossa.

"Ihmettelin, sillä olin vihdoin juuri ajanut pikku-E-kortin ja tutustunut kuljettamiseen liittyviin sääköksiin mielestä todella tarkasti", poninomistaja kertoo.

Palattuaan kotiinsa poniensa kanssa omistaja tutki eläinten kuljetussääköksiä eikä löytänyt kohtaa missä olisi kerrottu kuljetukseen liittyvistä suosituskorkeuksista saati, että kyseistä asiaa olisi missään seikkaperäisesti ohjeistettu.

"Minulla on erikokoisia hevosi- ja poneja ja olen aina kuljettanut ne samalla tavalla. En todellakaan voinut mistään tietää, että tapa oli jotenkin virheellinen", hän ihmettelee. "Minun mielestäni näitä asioita ei voi hoitaa näin, että sakotetaan

vaikkei edes kyseistä lainkohtaa ole olemassa!"

Hän teki asiasta tutkintapyyntöä poliisille ja on omasta puolestaan valmis selvittämään juridiset seikat kärjäoikeudessa.

"Kävin kuulusteluis- sa Orimattilan poliisilaitoksella ja läänineläinlääkäri on ilmeisesti samoin käynyt, mutta vielä ei ole syyttäjistä mitään kuulunut", poninomistaja kertoi. LA

Eläinlääkäripäivien avausluennolla pohdittiin sitä, mitä vastavalmistuneen eläinlääkärin tulee osata, jotta pärjää työssään, eläimet tulee hyvin hoidettua ja asiakastyytyväisyys säilyä.

Nuorten eläinlääkäreiden teoreettinen tietopuoli on kunnossa, käytännön eläinlääkärin praktiikassa on usein parannettavaa.

